

היכרות עם משפחות כלי הנגינה בתזמורת הסימפונית

כתבו לאריסה סיאונוב ואינה שובייב

בעקבות חשיפה למצגת של ליטל פורקוש התחלנו להשתמש במצגת זו. הוספנו כמה פעילויות כדי ללמד את התלמידים את הנושא בדרכים שונות. **אוכלוסיית יעד:** מש"ה בתפקוד בינוני ונמוך, שיתוק מוחי, לקויות למידה, אוטיזם בתפקוד גבוה עד נמוך, כיתות שילוב. **גיל התלמידים:** כיתות א' עד ו' **מספר משתתפים:** קבוצות קטנות

1- מצגת מאת ליטל פורקוש (מומלץ להוריד את המצגת למחשב)

<https://docs.google.com/presentation/d/1Vy2efVYVGPINuM0gvY8Lsca0AX5zfX3A/edit?usp=sharing&oid=104383215550037221440&rtpof=true&sd=true>

2- שיר "מקהלת נוגנים" מאת חיים נחמן ביאליק, לחן- עממי בעיבודו של נחום נרדי

https://www.youtube.com/watch?v=Mv9_wgFkRsQ

מטרות מוזיקליות: היכרות עם התזמורת הסימפונית, זיהוי כלי נגינה ושיוכם למשפחות כלי נגינה על-פי הפקת הצליל (נשיפה, הקשה, פריטה, קשת), גוון, גודל, צליל, אחיזה, חומר, ממנו עשוי הכלי (מתכת, עץ, פלסטיק...)
עזרי הוראה: אביזרים טכנולוגיים: מחשב, לוח חכם או מקרן, כלי נגינה חינוכיים, מצגת, כרטיסיות עם תמונות של כלי הנגינה - בכיתה קיימות תמונות של נגנים עם כלי הנגינה (המכון לאינטגרציה אוניברסיטת בר אילן)
דרישות ותנאים פיזיים: סידור ישיבה: בהתאם לרמת התפקוד של האוכלוסייה (מעגל, חצי גורן, עם שולחנות בכיתת אם). הפעילות יכולה להתקיים בישיבה או בתנועה במרחב (החלק השני), אם יש צורך – להיעזר בצוות מסייע.

המצגת היא חלק אינטגרלי מיחידת לימוד של הנושא "משפחות כלי התזמורת".

מהלך הפעילות :

לתלמידים יש היכרות מוקדמת עם כלי נגינה הנפוצים ביותר, כגון: גיטרה, פסנתר, תוף, חליל, חצוצרה, כינור וכדומה.

פתיחה – משחק פנטומימה: זיהוי כלי הנגינה לפי התנועה. אחרי דוגמא של המורה- גם תלמידים יכולים לחוד לחבריהם- תנועה של נגינה בכלי לפי התמונה שהמורה מציגה לתלמיד (כ-3 דקות)

שיחה קצרה על משפחות כלי נגינה: על- פי הפקת הצליל: הקשה, נשיפה, פריטה, קשת. אילו משפחות כלי נגינה התלמידים מכירים? לאיזו משפחה שייכים כלים שעשינו בפנטומימה. (3 דקות)

חלק ראשון: הכרות עם כלי תזמורת על ידי מצגת אינטראקטיבית ([קישור](#) למצגת).

התלמידים מזהים איזו משפחת כלי נגינה מופיעה בכל קטע האזנה התלמידים מזהים כלים מכל משפחה מבין הכלים המוצגים.

התלמידים מאזינים לביצוע כילי של שיר מוכר ומזהים מיהו בן המשפחה המדובר בשיר.

התלמידים יאזינו ויצטרפו לשיר "מקהלת נוגנים" מאת חיים נחמן ביאליק. במהלך השיר

התלמידים יתנועעו על-פי כלי הנגינה שבשיר (12 דקות) - [שיר "מקהלת נוגנים" מתוך הצגת הילדים 'בגן של ביאליק'](#)

חלק שני: המורה מניחה 4 חישוקים על הרצפה ומפזרת כלי נגינה שקיימים בכיתת

המוסיקה או תמונות כלי נגינה של התזמורת. כל חישוק עם שם של משפחת כלי נגינה שונה

ועל התלמידים למיין את כלי הנגינה לפי המשפחות המתאימות. (מתאים לתפקוד בינוני עד

גבוהה) (כ-3 דקות)

לאחר מכן משחקים עם חידון השמעת משפחות כלי הנגינה על פי המצגת ומסדרים את

תמונות כלי הנגינה לפי ישיבת נגני התזמורת. (5 דקות)

חלק שלישי: משחק זיהוי כלי נגינה (אוניברסיטת בר אילן)

<https://learningapps.org/view13728739> (7 דקות)

חלק רביעי: משחק אינטראקטיבי לזיהוי משפחות כלי הנגינה המבצעים קטעי האזנה:

<https://www.tinytap.com/activities/g3arm/play/%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%A0%D7%92%D7%99%D7%A0%D7%94-%D7%90%D7%99-7%97%D7%95%D7%AA-%D7%9B%D7%9C%D7%99-7%97%D7%95%D7%AA-%D7%9B%D7%9C%D7%99-%D7%A0%D7%92%D7%99%D7%A0%D7%94-%D7%90%D7%99>

(כ-10 דקות)

לסיים: שוב שרים את השיר "מקהלת נוגנים". (2 דקות)

התאמות לפעילות:

היחידה השנייה של הפעילות פחות מתאימה לתלמידי cp עקב המגבלה הפיזית, אך ניתן להתאים את הפעילות כך שהתלמידים בוחרים מתוך רשימת כלי הנגינה לאיזה משפחה שייך הכלי. כל תלמיד בדרך שלו, מי שיכול להגיד- אומר, מי שאינו ורבלי- לוחץ באיפד של תמונת המשפחה המוזיקלית. כמו כן, בחלק של הפנטומימה יתכן וילדי cp יתקשו לבצע אך תמיד ניתן יהיה לבצע זאת בפנטומימה לבד (המורה) או למצוא תלמיד אחד שיעשה את החידה שבתנועה.